

meryingia@ukr.net

Драбинюк Г. В.

Природний заповідник «Єланецький степ», Україна

romanenko1marina@gmail.com

Романенко М. М.

Громадська спілка «Всеукраїнська асоціація гідів», Україна

pryingul@gmail.com

Куценко С. В.

Регіональний ландшафтний парк «Приінгульський», Україна

ТУРИСТИЧНИЙ МАРШРУТ «СПАДОК ЕПОХ»: ТРАНСФОРМАЦІЯ СТЕПУ ТА ЛЮДЕЙ ПІВДНЯ

Анотація. Про розробку нового еколого-просвітницького маршруту, який поєднає території природного заповідника «Єланецький степ» і регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» спільною темою щодо трансформації степу від стародавніх часів до сьогодення.

Ключові слова: природний заповідник «Єланецький степ», регіональний ландшафтний парк «Приінгульський», спадок епох, туристичний маршрут, степ.

Частина природної та історико-культурної спадщини не залучені в туристичній та еколого-просвітницькій сферах, зокрема, мало відвідуються степові простори Північно-західного Причорномор'я. Степ — всесвіт людей півдня. Від початку часів до сьогодення на цій території відбувається еволюція природних комплексів, трансформація побуту жителів, що його населяють. Тому актуальним є створення нових «степових» маршрутів із сучасною інтерпретацією, де буде баланс між задоволенням пізнавальних потреб екскурсантів та допустимим впливом на природні території.

У співпраці представників природного заповідника (ПЗ) «Єланецький степ» і регіонального ландшафтного парку (РЛП) «Приінгульський» розробляється еколого-просвітницький маршрут «Спадок епох», що поєднає ці дві природоохоронні території.

Ініціатива стала переможцем конкурсу проєктних ідей «Креативний туризм та інноваційні продукти на основі спадщини» в рамках міжнародного проєкту «Туризм, Спадщина та Креатив» #ТНС за підтримки Georgian Arts and Culture Centre, Tbilisi (GE).

Завданням є розробка концепції маршруту, його тематичне наповнення, оптимізація за результатами апробації.

У сучасних умовах нестачі часу завжди є попит на тури вихідного дня для невеликих груп. Розглядаються одноденні поїздки вихідного дня без проживання, та на перспективу — дводенні з ночівлею у місцевих закладах розміщення Єланецької, Новобузької громад Вознесенького та Баштанського районів Миколаївської області.

Тематика маршруту «Спадок епох» направлена на розкриття природної та історико-культурної спадщини з акцентом на традиції людей, що проживали у цьому регіоні від стародавніх часів до сьогодення, та зміни первісного вигляду степу.

На природоохоронних територіях, де знаходяться локації, зберігаються ділянки унікальних степів. Зі зміною кліматичних умов тут мінявся рослинний і тваринний світ, місцевість населяли прадавні люди-мисливці на бізонів, кіммерійці, скіфи, сармати, інші племена і народи. Більш детально розкриватимуться підтеми кам'яної доби (локація ПЗ «Єланецький степ», де бізони американські утримуються у напіввільних умовах) та скіфського періоду (локація РЛП «Приінгульський», де біля с. Розанівка у відомому кургані знайдено скіфа-воїна у повному бойовому озброєнні).

Під час проходження маршруту звертатиметься увага на такі аспекти:

- зміни в природі та побуті жителів степового краю від стародавніх часів до сьогодення, наприклад, як готували їжу, вдягалися, які використовували знаряддя праці;
- трансформація тваринного світу, у тому числі зникнення великих копитних тварин;
- рослини, які здавна використовуються у побуті;

– еволюція ставлення людей до степу.

На маршруті впроваджуватимуться елементи природотерапії для відвідувачів з метою зменшення проявів наслідків війни.

Маршрут складається із 7 локацій. По території природного заповідника «Сланецький степ» пішохідна частина маршруту становить до 1 км, по регіональному ландшафтному парку «Приінгульський» — до 2 км. На маршруті поєднуються піші переходи з переїздами автотранспортом між локаціями.

Поєднати території природного заповідника «Сланецький степ» і регіонального ландшафтного парку «Приінгульський» пропонується трьома варіантами маршруту:

1) м. Миколаїв — м. Новий Буг — РЛП «Приінгульський» — ПЗ «Сланецький степ» — м. Миколаїв, орієнтовно 266 км.

2) м. Кропивницький — м. Новий Буг — РЛП «Приінгульський» — ПЗ «Сланецький степ» — м. Кропивницький, орієнтовно 300 км.

3) м. Кривий Ріг — м. Новий Буг — РЛП «Приінгульський» — ПЗ «Сланецький степ» — м. Кривий Ріг, орієнтовно 280 км.

Відстань між ПЗ «Сланецький степ» та РЛП «Приінгульський» становить 45 км.

Доступні автошляхи національного значення Н11, Н14, регіонального значення Р55. Пересування можливе шляхом замовлення нерегулярних перевезень суб'єктами туристичної діяльності та індивідуальним автотранспортом.

Установи ПЗ «Сланецький степ», РЛП «Приінгульський» здійснюватимуть на своїх локаціях авторський супровід маршруту та забезпечуватимуть його функціонування.

Для жителів місцевих громад перспективними можливостями є надання послуг проживання, харчування, реалізації продуктів органічного землеробства. Це сприятиме соціально-економічному розвитку шляхом залучення сільських жителів до нових видів діяльності, і, відповідно, сприятиме збереженню Степу. Відновлення знань про забуті побутові звички жителів, що населяли цей край, підтримуватимуть зв'язок між поколіннями, сприятимуть патріотичному вихованню.

При тематичному наповненні маршруту використані методи інтерпретації природи, реквізит. Передбачено фотозони для візуалізації історичних аспектів минулих епох, залучення відвідувачів до майстер-класів або приготування власноруч трав'яних чаїв, прикрас з природних матеріалів.

Впровадження маршруту «Спадок епох» сприятиме сталому розвитку екологічного туризму.

vvdub7@gmail.com

Дуб В. В.

кандидат технічних наук, доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет, Україна

Терешкін О. Г.

доктор технічних наук, професор

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Крамаренко Д. П.

кандидат технічних наук, доцент

Херсонський державний аграрно-економічний університет, Україна

ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ — ЗАПОРУКА РОЗВИКУ ТУРИЗМУ

Анотація. У представлених матеріалах проведено аналіз тенденцій туризму в Україні в умовах війни. Авторами охарактеризовано ситуацію, що зклалась зі зберіганням та існуванням пам'яток культурної спадщини України. В роботі запропоновано шляхи консолідації зусиль усіх українців на збереження історичного минулого.

Ключові слова: туризм, війна, руйнування, культурна спадщина.